

Kainuun maakuntaohjelma 2026-2029 luonnoksen esittelywebinaari

12.9.2025

Ohjelma

Tilaisuuden avaus

Kainuun maakuntaohjelmaluonnoksen esittely

Kainuun maakuntaohjelmaluonnoksen ympäristöselostuksen esittely
(tallennus päättyy)

Keskustelu

A cluster of yellow dashed lines in the top left corner, arranged in a roughly circular pattern.

Kainuun maakuntaohjelma 2026-2029

Ohjelmaluonnoksen esittelywebinaari 12.9.2025

Paula Karppinen, Kainuun liitto

Laajaa osallistumista vaativat lain mukaiset suunnitelma, ohjelma ja niiden asiakirjat

Maakuntasuunnitelma

- alueidenkäyttölain (132/1999) mukainen strateginen, pitkän aikavälin suunnitelma
- ohjaa maakuntakaavojen ja maakuntaohjelmien laatimista.

Maakuntaohjelma

- alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (756/2021) annetun lain mukainen keskipitkän aikavälin ohjelma
- ohjataan maakuntaan osoitettujen EU-varojen käyttöä
- viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (200/2005) mukainen ympäristöarviointia edellyttävä ohjelma, vaatii ympäristöselostukseen

Ympäristöselostus

- sisältää mm. maakuntaohjelman toimenpiteiden vaikutusten arvioinnin sekä osallistumisen ja vuorovaikutuksen koonnin ohjelman laadinnan ajalta.

Älykkään erikoistumisen strategia

Kainuun maakunta- suunnitelma 2045

Kainuu 2045 visio:

”Innovatiivisessa muuttovoiton ja monipaikkaisuuden Kainuussa on vapaus ja mahdollisuudet luonnonläheiseen merkitykselliseen elämään”

**Kainuun kehittämistoimintaa ja yhteistyötä ohjaat arvot:
Positiivisuus, koko Kainuun huomioiminen, yhdenvertaisuus ja kestävä kehitys.**

Arvojen noudattaminen on vision saavuttamisen ehdoton edellytys.

KAINUU

*E2 tutkimuslaitoksen vuonna 2025
koordinoiman nuorten kuulemisprosessin
tulosten mukaan kainuulaiset nuoret korostavat
Kainuun turvallisuutta, luonnonläheisyyttä ja
rauhallisuutta. He arvostavat tiiviitä yhteisöjä,
mutta toisaalta kokevat, että pienillä
paikkakunnilla kaikki tuntevat toisensa, mikä voi
olla sekä hyvä että huono asia. Nuoret
haluavat, että Kainuu on paikka, jossa heidän
äänensä kuuluu ja jossa he voivat olla oma
itsensä.*

Maakuntasuunnitelman 2045 ja maakuntaohjelman 2026-2029 perusta

Ajantasainen ja yhteisesti jaettu Kainuun tilannekuva

Kainuun tilannekuvana on käytetty Kainuun ja valtioneuvoston aluekehittämisen keskusteluihin 2025 (ALKE) laadittua tilannekuvaa, josta on tehty ohjelmatyötä varten tiivistelmä tilannekuvasta nousevista maakunnan keskeisistä kehittämishaasteista ja -mahdollisuuksista.

Tilannekuvassa:

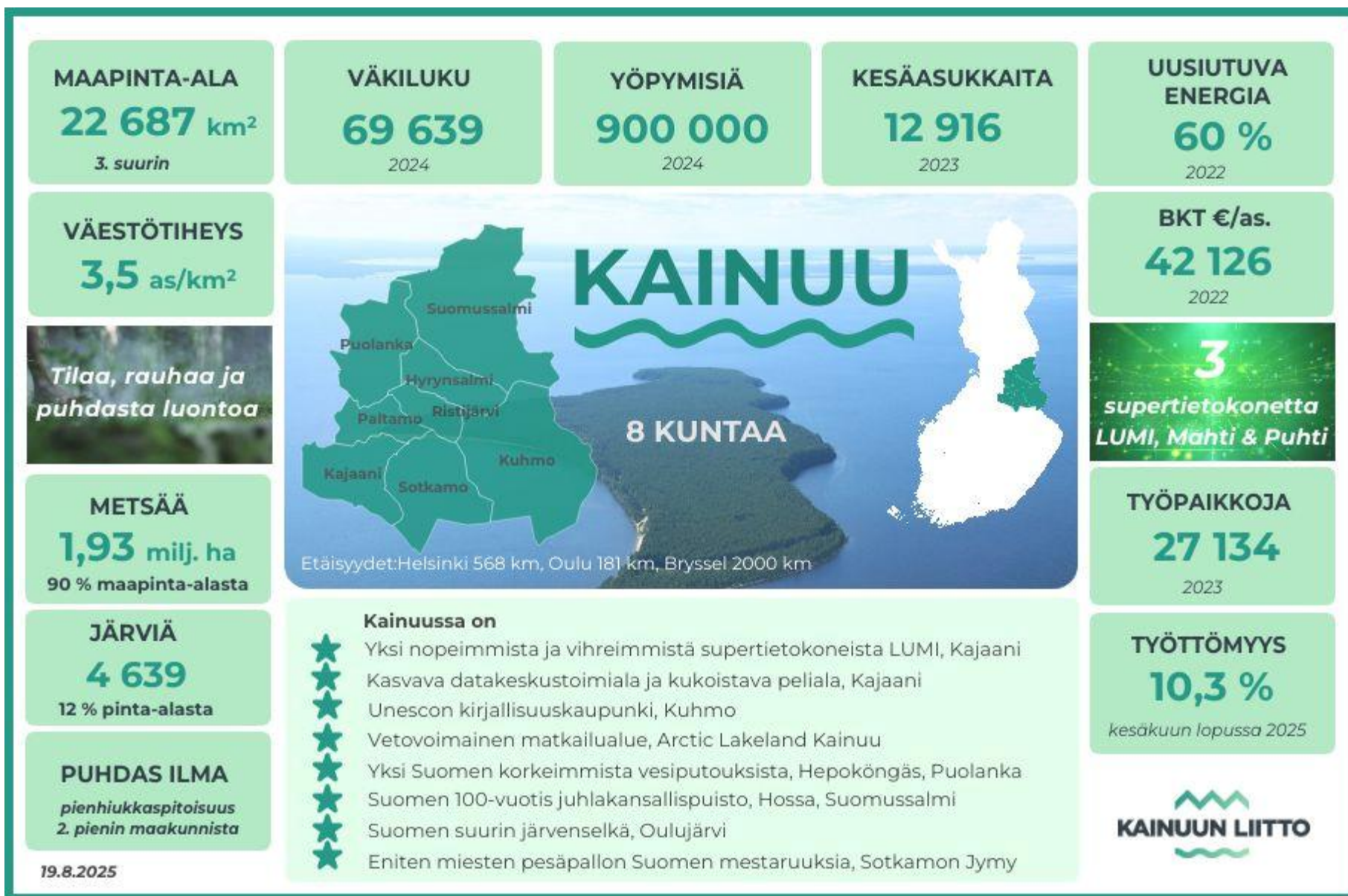
- Tulomuutto > muuttovoittomaakunta
- Monipaikkaisuus, kasvat matkailijamäärät > kansainvälisyys
- Aluetalouden kasvuvauhti maakunnista nopeinta
- Aluetalouden kasvu, kärkitoimialat vetureina
- Toimialojen laajuus, kriisinkestävyys
- Isoja investointeja
- Uusiutuvan energian saatavuus
- Saavutettavuus ja osaava työvoima
- Kestävä kasvu, ympäristövastuullisuus, ilmastonmuutokseen sopeutuminen, vähähiiliseen kiertotalouteen siirtyminen
- Alueen sisäinen polarisaatio, asutuksen harventuminen, itäraja ja turvallisuuskysymykset

Tutustu laajempaan Kainuun tilanne- ja kehityskuvaan tarkemmin:
[Kainuun-tilanne-ja-kehityskuva keväällä 2025 \(pdf\)](#)

Vision toteutumista seurataan ja kehityksen suuntaa ennakoitaan:

- 1) väestön kehitystä ja muuttovoittoa mittaavilla tilastoilla,
- 2) monipaikkaisuutta ja vierailuja maakunnassa ilmentävillä mittareilla,
- 3) ympäristön tilan ja ilmastovastuullisuuden sekä ihmisten hyvinvoinnin mittareilla,
- 4) investointien toteutumisen seurannalla sekä
- 5) koulutustasoa, osaamista, innovatiivisuutta ja työntuottavuutta mittaavilla tilastoilla

Kainuussa on vapaus elää sujuvaa arkea

Maapinta-ala

22 687 km²

3. suurin

Väestötiheys

3,5 as/km²

2023

Väkiluku

70 164

2023

Työpaikkoja

27 364

2022

BKT

36 134 €/as

2021

Työttömyys

10,3 %

2024

Kainuussa on vapaus ottaa irtiotto arjesta

Metsää

1,93 milj. ha

90 % maapinta-alasta

Järviä

4 639

12 % pinta-alasta

Uusiutuva energia

60 %

2022

Yöpymisiä

1,2 milj.

2023

Kesäasukkaita

13 061

2022

Tilaa,
rauhaa ja
puhdasta
luontoa

Kainuun kriittiset menestystekijät

Kainuun tilannekuvasta ja 2045 tulevaisuusskenaarioista nousevat esille strategisesti tärkeitä, alueen menestystä rakentavat asiat.

- Väestökehitys ja väestön hyvinvointi
- Aluetalouden kestävä kasvu ja muutoskestävyys
- Saavutettavuus
- Puhdas ja oikeudenmukainen siirtymä
- Kainuun aluekehittämisen edellytysten ja resurssien vahvistaminen

Näissä kriittisissä menestystekijöissä alueen pitää onnistua, jotta Kainuu 2045 -visio voi toteutua

Kainuun kriittiset menestystekijät (1/2)

Väestökehitys ja väestön hyvinvointi

- Veto- ja pitovoiman vahvistaminen, muuttovoiton saaminen, kestävä ja kasvava maahanmuutto Kainuuseen
- Älykäs sopeutuminen vähenevään ja ikääntyvään väestökehitykseen, kestävät ratkaisut väestön ikääntymisen myötä muuttuviin ja kasvaviin palvelutarpeisiin
- Väestön hyvinvoinnin vahvistaminen ja hyvinvointierojen pienentäminen
- Elinvoimaiset ja saavutettavat kulttuuri- ja liikuntapalvelut sekä –olosuhteet koko Kainuussa sekä kulttuurin ja liikunnan integroiminen koulutus-, TKI- ja yritystoimintaan sekä Kainuun veto- ja pitovoiman vahvistamiseen
- Matkailun, vapaa-ajan asumisen ja monipaikkaisuuden voimakas ja kestävä kasvu Kainuussa

Aluetalouden kestävä kasvu ja muutoskestävyys

- Osaaminen ja koulutus sekä osaavan työvoiman riittävyyden ennakoiva turvaaminen
- Digitalisaation ja tekoälyn kestävä hyödyntäminen sekä data-keskustoimiala ja datatalous Kainuun vahvuuksina
- Monipuolinen ja resilientti kärkitoimiala- ja elinkeino- sekä palvelurakenne
- Kainuun luonnonvarojen kestävä elinkeinollinen hyödyntäminen (uusiutuva energia, biotalous, kaivannaisala ja EU:n suvereniteettitavoitteiden maksimaalinen hyödyntäminen Kainuussa) ja erityisesti niihin perustuva vahva kiertotalous
- Jalostusasteen ja työntuottavuuden nostaminen Kainuussa kaikilla aloilla
- Elinvoimaiset, kestävästi kasvavat ja osaamistaan vahvistavat yritykset (uudet ja olemassa olevat yritykset mkl. omistajanvaihdokset) sekä vientiyritysten ja viennin arvonnäkökulman kasvattaminen sekä elinvoimainen järjestösektori
- Investointien saaminen sekä erityistoimenpiteet lainoituksen vauhdittamiseen ja yritysrahoituksen varmistamiseen koko Kainuussa

Kainuun kriittiset menestystekijät (2/2)

Saavutettavuus

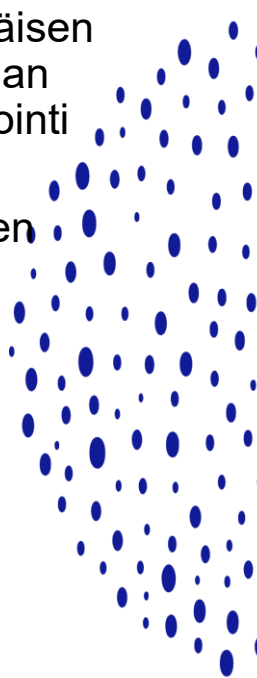
- Maakunnan sisäinen ja ulkoinen sekä tietoliikenteellinen saavutettavuus; tarpeita vastaava sähkö- ja energiansiirron infrastruktuuri

Puhdas ja oikeudenmukainen siirtymä

- Ilmastonmuutos (hillintä ja sopeutuminen) sekä luonnon monimuotoisuus: elinkeinojen kestävä kasvu ja ympäristövastuullisuus sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen sekä vähähiiliseen kiertotalouteen siirtyminen; puhtaan siirtymän elinkeinollisten mahdollisuuksien hyödyntäminen

Kainuun aluekehittämisen edellytysten ja resurssien vahvistaminen

- Kansallisen ja EU:n aluekehitys- sekä infra- ja muun valtion budjettirahoituksen turvaaminen Kainuuseen sekä vaikuttava hyödyntäminen ja rahoituksellisen osaamisen vahvistaminen Kainuussa
- Kokonaisturvallisuus ja huoltovarmuus, Kainuun sisäisen polarisaation tasoittaminen ja raja-alueiden elinvoiman vahvistaminen, NATO jäsenyyden hyötyjen maksimointi
- Päätösvalta omissa käsissä – hyvinvointialueen, maakunnan ja kuntien aseman ja toimintaedellytysten turvaaminen

Visiota kohden pyritään toteuttamalla seuraavia tavoitteita

- määrällisten tavoitteiden toteutuminen mittaa myös vision saavuttamista

Visiota kohden pyritään toteuttamalla seuraavat tavoitteet:

Tavoite: muuttovoitto ja nuorten ikäluokkien sukupuolijakauman tasapainottaminen.

Tavoite: veto- ja pitovoima vahvistuvat

Tavoite: matkailu ja monipaikkainen asuminen kasvavat ja tuovat lisää viipymiä Kainuuseen

Tavoite: luonnonläheisyys edellyttää ilmasto- ja ympäristövastuullisuuden toteutumista ja merkityksellisyys elinvoimaisia ja avoimia merkitysyhteisöjä, jotka koostuvat hyvinvoivista yksilöistä ja perheistä sekä elinvoimaisista työ- ja opiskelupaikoista, yrityksistä, julkisesta sektorista, kunnista ja järjestöistä. Kainuulaisiin merkitysyhteisöihin on helppo tulla ja kiinnittyä. Kaikki tuntevat itsensä tervetulleiksi ja olonsa turvalliseksi.

Tavoite: vähenevän ja ikääntyvän väestökehityksen olosuhteissa Kainuussa onnistutaan hyvällä, erityisesti kuntien välisellä, yhteistyöllä luomaan kestäviä ihmisten ja luonnon hyvinvointia vahvistavia älykkäitä ratkaisuja, toimintamalleja ja palveluja

Tavoite: Kainuu on elinvoimainen maakunta, jonka kokonaisturvallisuus on korkealla tasolla. Näitä kehitetään laajalla yhteistyöllä ja ennakoivalla toiminnalla

Tavoite: Kainuussa on elinvoimaisia, aluetaloudellista hyötyä, työntuottavuutta ja investointeja sekä yrityksiä ja liiketoimintaa tuottavia tutkimus- kehitys- ja innovaatiotoiminnan ja koulutuksen ekosysteemejä.

Kainuu 2045 tavoitteet (1/2)

Vuoteen 2045 ulottuvat Kainuun kehittämisen tavoitteet perustuvat Kainuun tilannekuvaan ja tulevaisuuden ennakkointiin. Tavoitteet pääotsikoittain:

Hyvinvointi ja työllisyys 2045

- Kainuun veto- ja pitovoima vahvistuvat ja muuttovoitto kasvaa vuosittain
- Kainuusta tulee monipaikkaisuuden ja etätönn mallimaakunta
- Kainuun itsenäinen asema turvataan
- Kainuun julkisen talouden kestävyys vahvistuu
- Kainuulaisten hyvinvointi vahvistuu ennaltaehkäisevän työn sekä kainuulaisten oman aktiivisen henkisestä ja fyysisestä hyvinvoinnista huolehtimisen avulla
- Aktiivinen kulttuuritoiminta vahvistaa Kainuun veto- ja pitovoimaa sekä asukkaiden hyvinvointia

Elinkeinot, osaaminen ja digitaalinen siirtymä 2045

- Osaavan työvoiman riittävyys turvataan
- Uusien yritysten määrä on kestäväällä kasvu-uralla, Kainuuseen saadaan monipuolisesti toimialavetureita ja uusia yksityisen sektorin työpaikkoja - kaikkien näiden määrä kasvaa voimakkaasti vuoden 2025 tasosta
- Lisää yritysinvestointeja Kainuuseen
- Yritysten sekä julkisen ja kolmannen sektorin digitaalinen siirtymä onnistuu
- Työelämän laatu sekä veto- ja pitovoima vahvistuvat
- Aluetalous ja vienti kasvavat sekä resilienssi vahvistuu
- TKI-toiminnan volyymi, tuotannon jalostusaste sekä työn tuottavuus paranevat
- Yritysten ja maatilojen omistajanvaihdokset onnistuvat
- Tutkimus- kehitys- ja innovaatiotoiminta ja osaaminen vahvistuvat
- Kainuuseen rakentuu laadukas koulutuspolku varhaiskasvatuksesta ja perusopetuksesta ammattikorkea- ja yliopistokoulutukseen
- Kainuussa on yhtä paljon työ- ja opiskeluikäisiä naisia ja miehiä
- Kainuu on kestävästi kasvava, vahvasti kansainvälinen ja edelleen kansainvälistyvä, vastuullinen ja ympärivuotinen matkailualue

Kainuu 2045 tavoitteet (2/2)

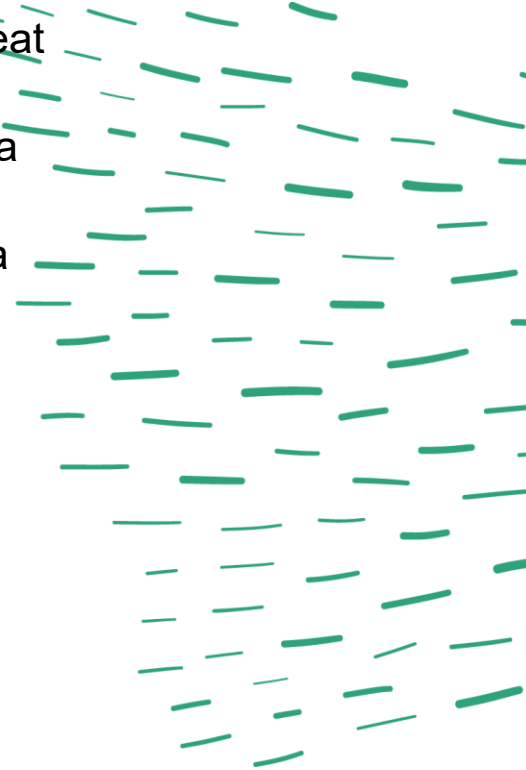
Vuoteen 2045 ulottuvat Kainuun kehittämisen tavoitteet perustuvat Kainuun tilannekuvaan ja tulevaisuuden ennakkointiin. Tavoitteet pääotsikoittain:

Puhdas ja oikeudenmukainen siirtymä 2045

- Yritykset toimivat vastuullisesti ja hyödyntävät puhtaan siirtymän mahdollisuudet
- Kainuu kasvattaa painoarvoaan merkittävänä uusiutuvan energian tuottajana
- Kainuun hiilinielut säilyvät suurempina kuin päästöt
- Elinympäristön hyvä tila ja luonnon monimuotoisuus vahvistuvat
- Talouden puhdas ja oikeudenmukainen siirtymä fossiilitaloudesta vähähiiliseen kiertotalouteen toteutuu

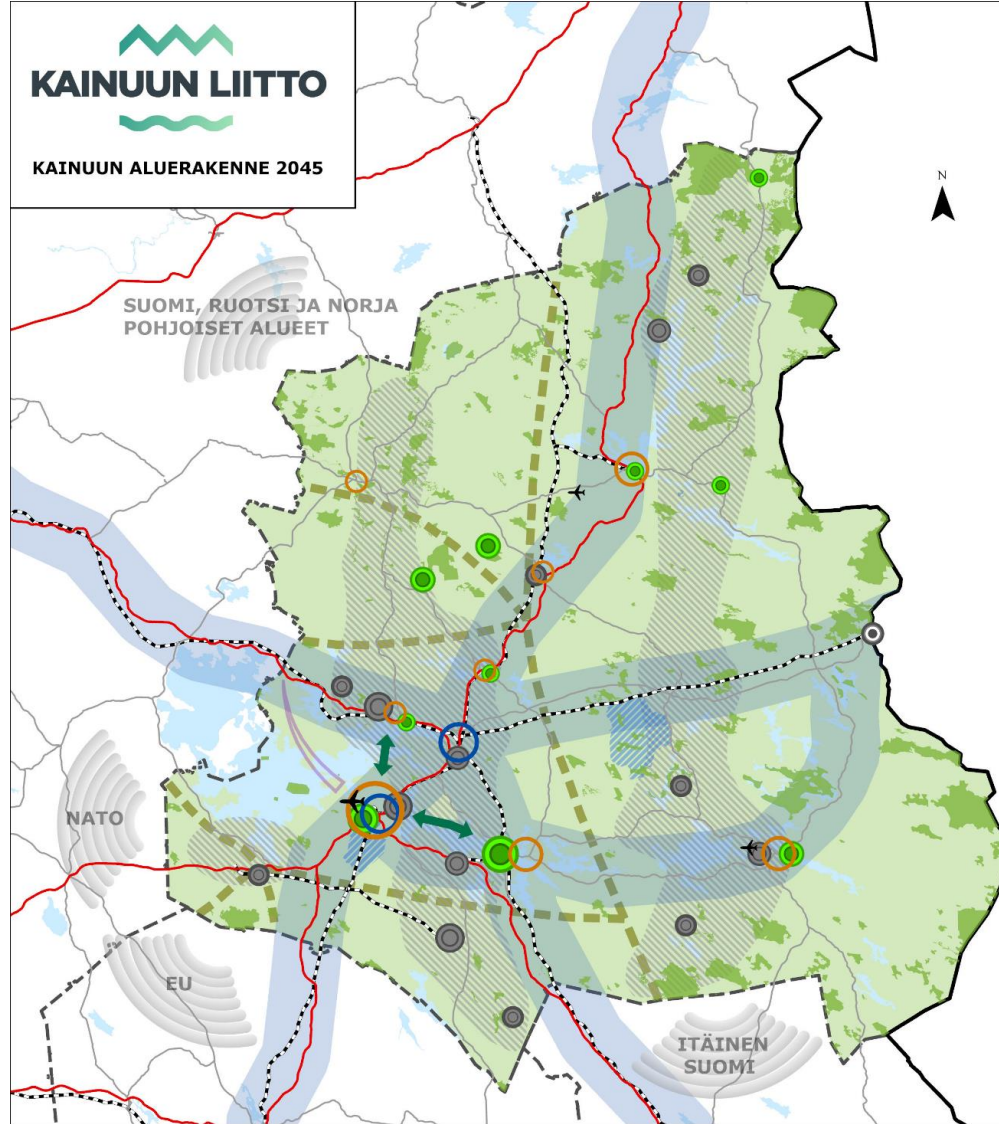
Saavutettavuus ja aluerakenne 2045

- Kainuuseen koko maakunnan kattavat nopeat tietoliikenne yhteydet
- Kainuun saavutettavuus on hyvällä tasolla ja liikenteen puhdas siirtymä on toteutunut
- Tavoiteltava aluerakenne 2045 mahdollistaa elinvoimaisen Kainuun

Kainuun aluerakenne 2045

KAINUUN LIITTO
KAINUUN ALUERAKENNE 2045

Maakuntakeskus	Teollisuuden ja tuotannon kasvualue	Luontoarvoiltaan merkittävät alueet
Kaupunkimainen palvelukeskus	Kansainvälinen rajanylityspaikka	Maantiiliikenteen yhteystarve
Palvelukeskus	Kaivannaisvyöhyke	Keskusten välinen yhteistyö
Liikenteen solmukohta	Puolustusvoimien alue	Kantaverkko 400 kV
Lentoasemat	Liikennekäytävä	Tärkeä ratayhteys
Matkailukeskus	Biotalous, matkailu ja energia	Valtatie
		Muu tärkeä tieyhteys

KAINUU

Maakuntasuunnitelman vaikutusten arviointi

- vastuuvalmistelijat ja Kainuun suunnitelmien ja ohjelmien vaikutusten arviointiryhmä, SOVA-ryhmä
- huomioitu suunnitelman ja -ohjelman laadinnan aikana
- koottu Kainuun maakuntaohjelman ympäristöselostukseen

Tule kokemaan vapaus

Kainuun maakunta- ohjelma 2026-2029

tavoitteet ja
toimenpidekokonaisuudet

Kainuun maakuntaohjelma 2026–2029

LUONNOS

4.9.2025

Sisällys

Kainuun tilannekuva	3
Kainuun maakuntaohjelman 2026–2029 arvot	4
Kainuu 2045 -visio	5
Kainuun kriittiset menestystekijät	6
Maakuntaohjelman tavoitteet ja toimenpiteet	7
Osaava ja ilmastoviisas kestävä kasvun ja kansainvälistymisen Kainuu 7	
Osaaminen	7
Osaava työvoima	9
Elinkeinot	10
Kainuun kärkitoimialat	11
Matkailu	11
Teknologiaeteollisuus	11
Biotalous	12
Kaivannaisala ja kemianteollisuus	13
Kainuun älykäs erikoistuminen	14
Puhdas ja oikeudenmukainen siirtymä	17
Turvallinen, saavutettava ja vetomainen Kainuu	18
Kokonaisuusturvallisuus ja geopolitiikka	18
Saavutettavuus	19
Aluerakenne ja monipaikkaisuus	21
Positiivinen maakuntakuva	22
Hyvinvointi ja tasa-arvoinen Kainuu	23
Hyvinvointi ja liikunta	23
Kulttuuri ja luovat alat	24
Tasa-arvoinen aluekehittäminen	25
Läpileikkaavat teemat	27
Alueellinen, kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö	27
Maaseutu	28
Maakuntaohjelman vaikuttavuus ja seuranta	29
Kainuun maakuntaohjelman 2021–2025 ulkoinen arviointi	30

Kainuun maakuntaohjelma 2026-2029 ja sen tavoitteelliset kehittämisteemat

Osaava ja ilmastoviisas kestävä kasvun ja kansainvälistymisen Kainuu

Osaaminen

Osaava työvoima

Elinkeinot

Kainuun kärkitoimialat (matkailu, teknologiateollisuus, biotalous, kaivannaisala, kemiateollisuus)

Kainuun älykäs erikoistuminen (ÄES)

Puhdas ja oikeudenmukainen siirtymä

Turvallinen, saavutettava ja vetovoimainen Kainuu

Kokonaisuusturvallisuus ja geopolitiikka

Saavutettavuus

Aluerakenne ja monipaikkaisuus

Positiivinen maakuntakuva

Hyvinvoiva ja tasa-arvoinen Kainuu

Hyvinvointi ja liikunta

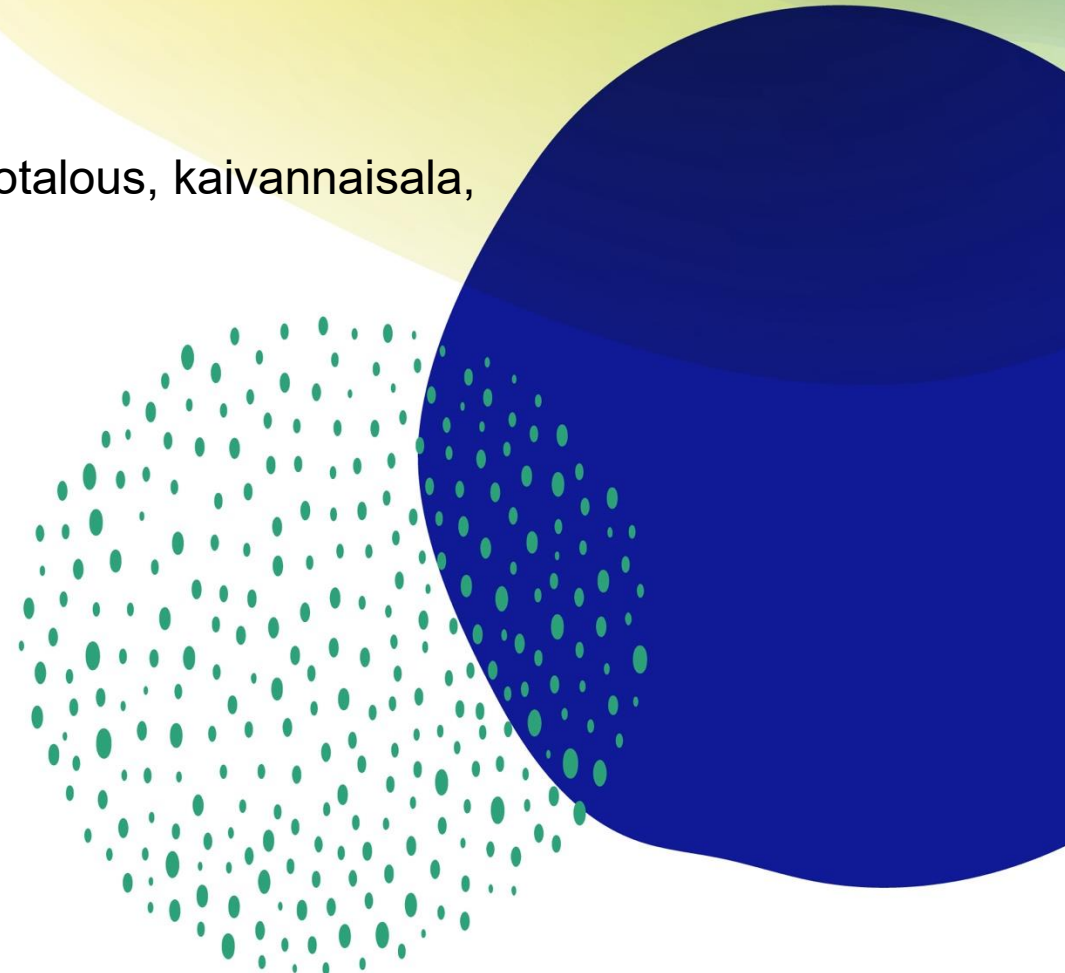
Kulttuuri ja luovat alat

Tasa-arvoinen aluekehittäminen

Läpileikkaavat teemat

Alueellinen, kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö

Maaseutu

Kainuun maakuntaohjelmaa ohjaavat ja läpileikkaavat

- **Arvot**
(positiivisuus, yhdenvertaisuus, koko Kainuun huomioiminen, kestävä kehitys) ohjaavat kehittämistä
- **Läpileikkaavat teemat**
(alueellinen, kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö, maaseutu ja lisäksi älykäs sopeutuminen) huomioidaan toimenpiteissä ja antavat vipuvoimaa Kainuun elinvoiman vahvistamiseen

Maakuntaohjelman 2026-2029 tavoitteet ja toimenpiteet

**maakuntaohjelma jakaantuu kolmeen tavoitteelliseen
kehittämisteemaan sekä niitä toteuttaviin tavoitteisiin ja
toimenpidekokonaisuuksiin, joita toteuttamalla maakuntaa
kehitetään kohti Kainuu 2045 visiota**

Osaava ja ilmastoviisas kestävä kasvun ja kansainvälistymisen Kainuu

Innovatiivisuuden ja osaamisen avulla Kainuu luo kestäväää ja ilmastoviisasta kasvua, jonka onnistumisen keskeisiä moottoreita on vireää yritystoiminta sekä sitä tukeva ja uutta luova koulutus- ja tutkimus- ja innovaatiotoiminta.

Kainuussa ollaan aloitteellisia ja halutaan pitää kehityksen avaimet omissa käsissä. Tämän luvun toimenpiteillä kehitetään osaamista, osaavaa työvoimaa, elinkeinoja sekä puhdasta ja oikeudenmukaista siirtymää.

Kansainvälistymisellä on kaikissa teemoissa merkittävä rooli. Onnistunut kansainvälistyminen on kestävä kasvun edellytys.

Osaava ja ilmastoviisas kestävä kasvun ja kansainvälistymisen Kainuu

Osaaminen

Strateginen tavoite 2029

Kainuun koulutustarjonta sekä koulutusten toteuttamistavat ja -yhteistyö kehittyvät ja monipuolistuvat niin, että alueella annettavalla tutkinto- ja täydennyskoulutuksella sekä jatkuvan elinikäisen oppimisen mahdollistavilla ratkaisuilla vastataan ennakoivasti Kainuun työelämän tarpeisiin sekä turvataan ja kehitetään koulutuspalveluja koko Kainuun alueella.

Kainuussa toimivilla toisen ja korkea-asteen ja vapaan sivistystyön laadukkaiden koulutuspalvelujen tuottajilla on vahva kansallinen ja kansainvälinen asema ja rooli.

Kainuussa on vetovoimainen ja kansainvälinen perusopetuksesta yliopistokoulutukseen ulottuva koulutuspolku, joka houkuttelee koti- ja ulkomaisia opiskelijoita oppimaan, työskentelemään ja asumaan Kainuuseen. Kainuuseen on saatu vuoteen 2025 verrattuna lisää pysyvää yliopistollista perustutkintokoulutusta.

Kainuulaisten koulutustaso ja korkeakoulutettujen osuus väestössä ovat selkeästi korkeammalla kuin vuonna 2025.

Toimenpidekokonaisuudet 2026–2029

- Oppilaitosten ja yritysten yhteistyön tehostaminen
- Koulutustarjonnan ja vetovoiman vahvistaminen
- Digitalisaation hyödyntäminen koulutuksessa
- Puhtaan ja digitaalisen siirtymän koulutustarpeiden huomioiminen
- Yliopistollisen perustutkintokoulutuksen järjestäminen
- Kansainvälisen ja englanninkielisen koulutustarjonnan lisääminen

E2: Alueen nuoret toivovat alueelle enemmän koulutusmahdollisuuksia, erityisesti kolmannen asteen koulutusta ja mahdollisuutta suorittaa yliopistotason opintoja Kainuusta käsin. Koulutuksen kehittämisessä nuoret korostavat virtuaalikorkeakoulun tai (etä- ja lähiopetuksen yhdistävän) hybridimallin hyötyjä, jotka voisivat houkutella nuoria jäämään alueelle.

Osaava ja ilmasto- ja sosiaalisesti kestävä kasvun ja kansainvälistymisen Kainuu

Osaava työvoima

Strateginen tavoite 2029

Kainuu saa osaavaa työvoimaa työmarkkinoiden tarpeiden mukaisesti. Digitalisaatiota hyödyntäen onnistutaan vähentämään työvoiman tarvetta. Kainuu on positiivisesti erottuva ja vetovoimainen etätöiden tekemisen maakunta. Yksikään teollinen tai palvelualan investointi ei ole jäänyt toteutumatta työvoimapulan takia ja peruspalvelut on pystytty turvaamaan Kainuussa. Yritysten omistajanvaihdokset onnistuvat ja elinkelpoisten yritysten liiketoiminta jatkuu ja kasvaa.

Toimenpidekokonaisuudet 2026–2029

- Kainuun veto- ja pitovoiman vahvistaminen
- Rekrytoinnit ja työvoiman saannin varmistaminen
- Kansainvälisten rekrytointien ja maahanmuuton tukeminen
- Yritysten omistajanvaihdosten ja kasvun tukeminen kehittäminen
- Etätöiden ja -opiskelun olosuhteiden parantaminen

E2: Nuoret näkevät etätöiden ja kansainvälistymisen mahdollisuudet tärkeinä Kainuun kehittämisessä. Etätö nähdään mahdollisuutena houkutella uusia asukkaita ja tuoda elinvoimaa alueelle.

Osaava ja ilmastoviisas kestävä kasvun ja kansainvälistymisen Kainuu

Puhdas ja oikeudenmukainen siirtymä

Strateginen tavoite 2029

- Kainuu säilyy hiilinieluna kestävä metsänhoidon ja suojelualueiden ansiosta, hyödyntäen metsiään monipuolisesti ja kestävästi. Kainuun päästöt vähentyvät ja paikallisten biopohjaiset tuotteet korvaavat fossiiliset. Kainuun luonnon monimuotoisuus, ilman ja vesistöjen hyvä tila ovat kainuulaisten hyvinvoinnin perusta. Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä huomioiden metsien elinvoimaisuus, monimuotoisuus ja sopeutumiskyky.
- Kiertotalous on edennyt ja kierrätys on lisääntynyt ja maatalouden omavaraisuus on vahvistunut. Biokaasun tuotanto ja käyttö on merkittävästi lisääntynyt alueella. Maatalouden rooli paikallisen ruoan tuottajana ja luonnon monimuotoisuuden edistäjänä vahvistuu osana siirtymää vähähiiliseen kiertotalouteen, mikä luo uusia työpaikkoja ja vahvistaa alueen taloutta.
- Kainuussa on vahvaa puhtaan siirtymän osaamista ja koulutusta. TKI-toiminta ja alueen toimijoiden yhteistyö tuottavat innovatiivisia ratkaisuja ilmastonmuutokseen muun muassa puurakentamisen, uusiutuvan energian, bio- ja puhtaan energian saroilla. Kainuu kasvattaa rooliaan uusiutuvan energian tuottajana ja sen kestävä teollisena hyödyntäjänä ja jatkojalostajana. Saatavissa oleva puhdas energia houkuttelee Kainuuseen uusia liiketoimintamahdollisuuksia, investointeja ja työpaikkoja.

Toimenpidekokonaisuudet 2026–2029

- Ympäristön tilan seuranta ja monimuotoisuuden turvaaminen
- Maa- ja metsätalouden roolin vahvistaminen
- Uusiutuvien luonnonvarojen ja puhtaan energian TKI-toiminta
- Energian kulutuksen vähentäminen
- Vähähiilisyiden edistäminen
- Energiainfrastruktuurin kehittäminen

Osaava ja ilmastoviisas kestävä kasvun ja kansainvälistymisen Kainuu

Elinkeinot

Strateginen tavoite 2029

Kainuun alue-BKT kasvaa koko maan kasvua nopeammin, vientiä harjoittavien kasvuyritysten määrä lisääntyy, viennin volyymi, tuotannon jalostusarvo, työn tuottavuus, tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot sekä yksityisen sektorin työpaikkojen määrä kasvavat vuosina 2026–2029 vuoden 2025 tilanteeseen verrattuna. Kainuun yksityinen (kaikki toimialat), julkinen ja kolmas sektori onnistuvat digitaalisessa ja puhtaassa siirtymässä. Siirtymä tuo uusia yrityksiä ja liiketoimintaa. Kainuun resilienssi (kyky toipua äkillisistä muutoksista) vahvistuu. Kainuuseen varmistuu vähintään miljardin euron arvoiset teolliset investoinnit vuosina 2026–2029.

Toimenpidekokonaisuudet 2026–2029

- Yrittäjyyden ja uusien yritysten tukeminen
- Yrityspalvelujen ja kuntien yhteistyön vahvistaminen
- Rahoituksen ja viestinnän kehittäminen
- Julkisten hankintojen ja kilpailutuksen kehittäminen
- Investointien edistäminen ja kaavoituksen kehittäminen
- Koulutuksen ja yritysten yhteistyön vahvistaminen

E2: Nuoret kokevat, että nuorisotyöttömyyteen tulee löytää ratkaisuja ja että töitä tulisi olla tarjolla myös vähemmällä työtaustalla. Töitä pitäisi löytyä kaikille työtä haluaville nuorille. Nuoret katsovat tarvitsevänsä enemmän tietoa Kainuun elinkeinorakenteesta ja enemmän tietoa siitä, mille aloille voi työllistyä. Tieto auttaisi myös tekemään paremmin koulutusvalintoja, jotka johtavat työllistymiseen alueella.

Kainuun kärkitoimialat

Matkailu

Kainuuta matkailualueena luonnehtii ympärivuotisuus, vahvistuva kansainvälisyys, vastuullisuus sekä kestävä kasvu. Tarpeita vastaava saavutettavuus on elinvoimaisen matkailun edellytys. Tarkemmin Kainuun matkailun kehittämistä ohjaavat tavoitteet on linjattu maakunnallisessa matkailustrategiassa.

Toimenpidekokonaisuudet 2026–2029

- Kainuun vetovoiman kehittäminen matkailukohteena
- Matkailumarkkinoinnin kehittäminen
- Kansainvälisen kasvun tukeminen

Kainuun kärkitoimialat

Teknologiateollisuus

Teknologiateollisuuteen Kainuussa luetaan kuuluvaksi metalli- sekä ICT- ja elektroniikkateollisuus sekä viime aikoina voimakkaasti kasvanut datakeskustoimiala ja peliteollisuus. Koko alan tavoitteena yritysten kasvutavoitteen lisäksi on kehittää teknologiateollisuuden toimialojen vetovoimaa, tiivistää koulutuksen ja yritysten yhteistyötä yritysten osaamisen, uudistumisen ja uuden osaavan työvoiman saamiseksi sen eri toimialoille.

Toimenpidekokonaisuudet 2026–2029

- Teknologiateollisuuden vetovoiman vahvistaminen
- Datakeskusinvestointien ja ekosysteemin kehittäminen
- Datatalouden kasvun tukeminen

Kainuun kärkitoimialat

Biotalous

Kainuun Biotalousen kärjet ovat:

- Metsäbiotalous (metsätalous, mekaaninen ja kemiallinen puunjalostus)
- Ruuan tuotanto (maatalous, luonnontuoteala ja kalatalous)
- Uusiutuva energia
- Uudet biotalouden innovaatiot

Kaikkiin näihin liittyy kiinteästi läpileikkaavana teemana kiertotalous.

Toimenpidekokonaisuudet 2026–2029

- Metsäbiotalouden ja uusiutuvan energian kehittäminen
- Metsien monipuolinen käyttö ja puurakentaminen
- Ruoantuotannon toimintaedellytysten vahvistaminen

Kainuun kärkitoimialat

Kaivannaisala ja kemianteollisuus

Toimenpidekokonaisuuudet 2026–2029

- Kaivoshankkeiden investointien varmistaminen
- Kaivannaisalan koulutuksen ja tutkimuksen kehittäminen
- EU:n tavoitteiden hyödyntäminen

E2: Nuoret kaipaavat enemmän tietoa Kainuun elinkeinorakenteesta. He näkevät etätyön mahdollisuudet positiivisina. Matkailun ja liikenneyhteyksien kehittäminen nähdään tärkeänä. Nuoret arvostavat mahdollisuutta asua pienellä paikkakunnalla ja työskennellä toisella.

Kaivannaisteollisuus herättää nuorissa ristiriitaisia tunteita. He tunnistavat sen hyödyt, mutta eivät ole täysin vakuuttuneita sen kestävydestä. Kaivannaisteollisuuden lisäys tulisi tehdä kestäväällä tavalla, ympäristönäkökohdat huomioiden. Kestävän kehityksen merkitys korostuu keskusteluissa. Nuoret haluavat, että Kainuussa panostetaan kestävään kehitykseen ja ympäristön huomioimiseen.

Kainuun älykäs erikoistuminen

Strategia 2026–2029

Kainuun älykäs erikoistuminen

Strategian Kainuuseen kohdistuvat vaikuttavuustavoitteet ovat:

- vahvistaa TKI (tutkimus, kehitys, innovaatio) -toimintaa ja innovaatioekosysteemejä, osaamisen ja TKI-toimijoiden houkuttelemista ja juurruttamista Kainuuseen sekä kainuulaisten toimijoiden integroitumista tuotannon ja TKI-toiminnan arvoketjuihin
- lisätä työntuottavuutta, tuotanto- ja palveluprosessien tehokkuutta, yritysraakenteen modernisointia sekä Kainuun kilpailukykyä ja kokonaisturvallisuutta
- lisätä innovaatioiden kaupallistamista, uusien yritysten, liiketoiminnan ja työpaikkojen syntymistä sekä Kainuun kestävää kasvua

Kainuun älykkään erikoistumisen strategia 2026–2029

Prioriteetit:

Maa, mineraalit, metsä
ja vesi -kestävä
luonnonvarojen
hyödyntäminen

Uusiutuvan
energian ratkaisut

Elämykset,
matkailu,
hyvinvointi ja
liikunta

Nousevat
kehitysteemat

Läpileikkaavat teemat:

Digitalisaatio ja teknologinen kehitys

Kiertotalous sekä puhdas ja oikeudenmukainen
siirtymä

Kainuun innovaatioekosysteemit

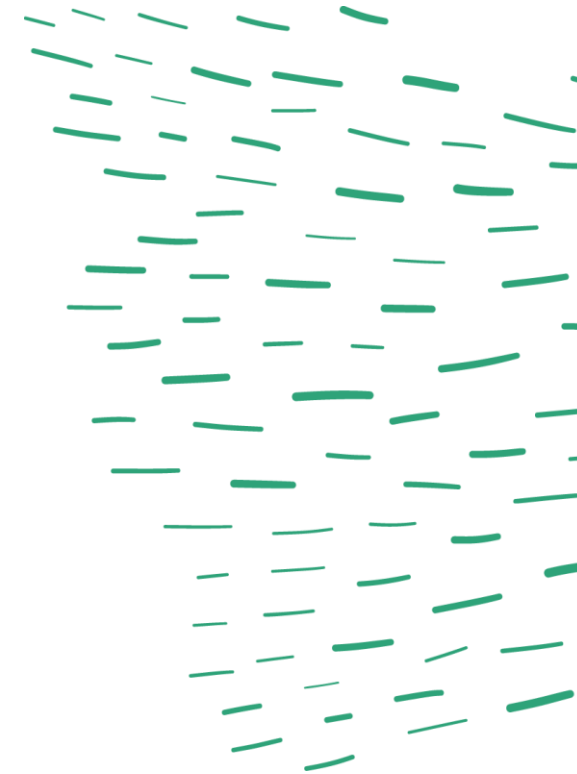

Strategian vaikuttava toteuttaminen:

Älykkään erikoistumisen hankkeet - rahoitus useista eri lähteistä.

Kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö - osaamista, muutoskestävyyttä, investointeja ja TKI-rahoitusta.

Arvoketjujen kehittäminen - aluetaloudellista lisäarvoa ja vahvoja elinkeinoja Kainuuseen.

Itä- ja Pohjois-Suomen älykkään erikoistumisen strategia 2024 -

- Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien liitot ovat laatineet yhteisen Itä- ja Pohjois-Suomen älykkään erikoistumisen strategian ([www linkki strategiaan](#)), jolla mahdollistetaan ylimaakunnallinen yhteistyö ja tarpeen vaatiessa maakuntien yhteisten hankkeiden valmistelu ja rahoitushaut.
- Tavoitteena on vahvistaa Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien välistä yhteistyötä sekä kansainvälistä yhteistyötä. Maakuntien yhteisiksi painopisteiksi on nostettu puhtaat ratkaisut, digitalisaation hyödyntäminen ja kestävä palvelutuotanto. Kainuun älykkään erikoistumisen painotukset tukevat Itä- ja Pohjois-Suomen tavoitteita.

Turvallinen, saavutettava ja vetomainen Kainuu

Turvallinen alue säilyttää toimintakykynsä kaikissa olosuhteissa. Elinvoimaisuus luo edellytykset kokonaisturvallisuudelle. Kaikki maakuntaohjelman toimenpiteet vahvistavat alueen elinvoimaa ja siten myös kokonaisturvallisuutta. Muuttovoiton ja monipaikkaisuuden vahvistaminen ovat kehittämisen tavoitteina Kainuu 2045 visiossa. Ne eivät vahvistu ilman hyvää saavutettavuutta, vahvaa vetovoimaa sekä monipaikkaisuudelle suosiollisia olosuhteita. Tässä luvussa kehitetään Kainuun vetovoimaa, saavutettavuutta, aluerakennetta, monipaikkaisuuden edellytyksiä sekä kohdennetuilla toimenpiteillä kokonaisturvallisuutta.

Turvallinen, saavutettava ja vetomainen Kainuu

Kokonaisuusturvallisuus ja geopolitiikka

Kokonaisturvallisuus muodostaa perustan yhteiskunnan kriisinkestävyydelle. Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot turvataan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistoiminnalla kaikissa olosuhteissa ja kaikilla tasoilla. Näitä elintärkeitä toimintoja ovat johtaminen, kansainvälinen ja EU-toiminta, puolustuskyky, sisäinen turvallisuus, talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus, väestön toimintakyky ja palvelut sekä henkinen kriisinkestävyys. Geopoliittinen muutos vuodesta 2022 lähtien on korostanut itärajan maakuntien, kuten Kainuun, kokonaisturvallisuuden ja puolustuskyvyn vahvistamisen tärkeyttä koko Euroopalle.

Strateginen tavoite 2029

Kainuussa yhteiskunnan toimivuus, kansalaisten turvallisuus ja elintärkeiden toimintojen jatkuvuus varmistetaan kaikissa tilanteissa. Viranomaisten, yritysten, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyöllä pystytään varautumaan ja vastaamaan sekä normaaliolojen häiriötilanteisiin, että poikkeusoloihin. Kainuulla on vahva rooli Itä- ja Pohjois-Suomen rajaseudun edunvalvojana. Kainuussa väestön osallisuus ja kokonaisturvallisuuteen liittyvä ymmärrys ovat lisääntyneet kaikissa väestö- ja ikäryhmissä. Harvaan asutun rajaseudun näkökulma huomioidaan; asuttu raja on turvallisin raja. Kokonaisturvallisuus lisää maakunnan elinvoimaa. Kainuuseen on rakennettu arktisen sodankäynnin testauskeskus.

Toimenpidekokonaisuudet 2026–2029

- Kainuun valmiusfoorumin roolin vahvistaminen
- Kokonaisturvallisuuden kaikkien eri näkökulmien huomioiminen
- Väestön osallisuuden ja turvallisuusviestinnän parantaminen
- Kainuun rooli rajaseudun edunvalvojana
- Puolustusteollisuusklusterin luominen ja sen vahvistaminen
- Arktisten olosuhteiden testaustoiminnan kehittäminen

Turvallinen, saavutettava ja vetomainen Kainuu

Saavutettavuus

Kainuussa liikennejärjestelmän kehittämisessä korostuvat elinkeinoelämän toimintaedellytysten turvaaminen ja vahvistaminen (erityisesti tärkeät kuljetusreitit ja yhteydet satamiin), varautuminen uusiin investointeihin, ulkoinen ja sisäinen saavutettavuus (erityisesti lentoliikenne sekä arjen sujuva ja turvallinen liikkuminen ja matkaketjut), kestävyystavoitteet Kainuun erityispiirteet huomioiden sekä lisäksi kansainvälinen saavutettavuus (mm. Ten-T-verkko) ja yhteydet pohjoisen kautta Ruotsiin ja Norjaan. Sujuvat tie-, rata- ja lentoyhteydet ovat Kainuun elinvoimalle ja kehittymiselle elintärkeitä sekä yksi tärkeimmistä alueen vetovoimaan vaikuttavista tekijöistä.

Strateginen tavoite 2029

Kainuun sisäinen ja ulkoinen saavutettavuus toteutuu eri liikennemuodoilla. Liikennejärjestelmä tukee alueen elinvoimaisena säilymistä, elinkeinoelämää, uusien investointien tarpeita, kokonaisturvallisuutta sekä pendelöintiä ja asukkaiden hyvinvointia ja saumatonta liikkumista aiempaa paremmin. Kainuun logistinen asema ja Kainuun kytkeytyminen kansainväliseen liikennejärjestelmään on parantunut. Liikenteessä on otettu systemaattisesti käyttöön kestäviä ratkaisuja esimerkiksi käyttövoima- ja kulkutapamuutoksen sekä paremman liikennejärjestelmän palvelutason kautta. Lentoliikenne on varmistettu pitkäjänteisesti pääkaupungin ja maakunnan välillä ja Euroopan maista on runsaasti suoria lentoyhteyksiä Kainuuseen. Kotitalouksiin on yli 90 %:n valokuitusaatavuus ja jo rakennetun verkon käyttöaste on noussut.

Toimenpidekokonaisuudet 2026–2029

- Liikenneinfrastruktuurin kehittäminen
- Yhteistyön vahvistaminen
- Joukkoliikenteen, liikennepalvelujen ja liityntäyhteyksien varmistaminen
- Kestävien liikkumisratkaisujen edistäminen
- Kansainvälisten yhteyksien vahvistaminen
- Liikennejärjestelmäsuunnitelman ja valokuituverkon toteuttaminen

E2: Liikenneyhteyksien kehittäminen maakunnassa on nuorten mielestä erittäin tärkeää.

Turvallinen, saavutettava ja vetomainen Kainuu

Aluerakenne ja monipaikkaisuus

Kainuun aluerakenteen kehittämisessä korostuvat viihtyisä asuminen, elinkeinoelämän ja uusien investointien tarpeet, monipaikkaisuus, vetovoimaisuus, olemassa olevien rakenteiden hyödyntäminen kestävästi, digitalisaatio, käyttäjien tarpeita vastaavat palvelut sekä innovatiivisuus ja uudet, rohkeat ratkaisut. Asumisen, palveluiden, tuotannon ja työpaikkojen, vapaa-ajan alueista, energiainfrasta sekä liikennejärjestelmästä muodostuu toimiva, kestävä ja elinvoimainen kokonaisuus. Monipaikkaisuus tarkoittaa, että yhden ainoan asuinpaikan sijaan ihmiset ovat ja toimivat useissa eri paikoissa sekä liikkuvat näiden paikkojen välillä.

Strateginen tavoite 2029

Kainuu on viihtyisä, vetovoimainen ja monipaikkainen monipuolisen vapaa-ajan ja pysyvän asumisen sekä työnteon ja yrittämisen alue, jossa toimiminen on sujuvaa, palveluverkko ja palvelujen saavutettavuus vastaavat käyttäjien tarpeita lähtötilannetta paremmin. Yhdyskunta- ja aluerakenne on entistä toimivampi ja vetovoimaisempi. Koko maakunnassa ovat tarpeita vastaavat tietoliikenneyhteydet.

Toimenpidekokonaisuudet 2026–2029

- Maankäytön suunnittelu
- Olemassa olevien rakenteiden hyödyntäminen ja älykäs sopeutuminen
- Palveluverkko ja saavutettavuus
- Tietoliikenneyhteydet ja digitaaliset palvelut
- Elinkeinotoiminnan ja etätyön edellytykset
- Saavutettavuus ja energiainfra

Turvallinen, saavutettava ja vetomainen Kainuu

Positiivinen maakuntakuva

Strateginen tavoite 2029

Kainuun veto- ja pitovoiman kehittäminen on moniäänistä ja perustuu Kainuun vahvuuksien esilletuontiin sekä haasteiden tunnustamiseen ja minimointiin. Kainuun positiivinen maakuntakuva rakentuu kainuulaisiin ja Kainuu-sidonnaisiin tarinoihin, ilmiöihin, ihmisiin, tapahtumiin ja uutisiin. Kainuulaiset itse kokevat ylpeyttä maakunnastaan ja jakavat mieluusti positiivista tietoa maakunnasta myös eteenpäin. Toiminnan taustalla operoiva maakunnan veto- ja pitovoimaan erikoistunut verkosto on rakentanut maakunnan mainetyön tukemiseksi palvelutarjottimen, jota hyödyntämällä kuka tahansa maakunnallinen toimija voi nivoa toimintansa maakuntabrändiin ja maakuntamarkkinointiin. Verkosto toimii kustannustehokkaasti, strategisesti ja luovasti ja tukee maakunnan toimijoita. Mm. järjestötoiminta, koulutussektori sekä työpaikkojen oheistoimintaverkostot luovat pitovoimaa alueelle. Kansainvälinen yhteisö on otettu vahvemmin mukaan maakuntakuvan rakentamiseen ja juurrutettu alueelle.

Toimenpidekokonaisuudet 2026–2029

- Maakunnan mainetiimin uuden mallin käyttöönotto
- Maakunnan sisäisen toimintakulttuurin kehittäminen
- Maakuntabrändin kehittäminen ja toimijoiden sitoutuminen
- Kainuulaisten brändiveturien osallisuus
- Kansainvälisten yhteisöjen integrointi
- Maakunnallinen markkinointistrategia

E2: Nuoret pitävät Kainuuta turvallisena paikkana, jossa voi liikkua myöhään illalla yksin. Luonnonläheisyys ja rauhallisuus ovat arvostettuja piirteitä. Nuorten mielestä Kainuussa tulisi olla enemmän koulutusmahdollisuuksia, erityisesti kolmannen asteen koulutusta, jotta nuoret eivät joutuisi muuttamaan muualle. He toivovat, että Kainuussa hyödynnettäisiin enemmän etätyön mahdollisuuksia, jotka voisivat houkutella uusia asukkaita ja tuoda elinvoimaa alueelle. Nuorten silmissä nuorille suunnatut tapahtumat ja muu tekeminen lisäävät Kainuun kiinnostavuutta ja vetovoimaa.

Hyvinvoiva ja tasa-arvoinen Kainuu

Tämän luvun toimenpiteillä Kainuusta halutaan tehdä hyvinvoivien ja onnellisten ihmisten tasa-arvoinen ja elinvoimainen maakunta. Kehittämisen kohteina ovat hyvinvointi ja liikunta, kulttuuri ja luovat alat sekä tasa-arvoinen aluekehittäminen.

Hyvinvointi ja liikunta

Strateginen tavoite 2029

Vuoteen 2029 mennessä Kainuussa on parannettu terveystalvveluja, vähennetty syrjäytymistä ja rakennettu terveempi maakunta yhteistyön avulla. Verrattuna vuoteen 2025 Kainuussa: Sosioekonominen eriarvoisuus on kaventunut; Asukkaiden omaehtoinen terveydestä huolehtiminen ja liikunta ovat lisääntyneet ja ikääntyneiden toimintakyky parantunut; Mielenterveysongelmat ovat vähentyneet ja asukkaiden hyvinvointi vahvistunut. Innovatiivisia digitaalisia ratkaisuja on hyödynnetty sote-palvelujen kehittämisessä ja turvaamisessa. Kainuun vahva ja itsenäinen asema maakuntana ja hyvinvointialueena on turvattu ja kehitetty kansallisesti ja kansainvälisesti tunnustettu Kainuun malli 2.0.

Toimenpidekokonaisuudet 2026–2029

- Asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Työllisyyden edistäminen
- Digitaalisten ratkaisujen hyödyntäminen hyvinvointipalveluissa
- Liikuntaosaamisen ja TKI-toiminnan integrointi
- Kulttuuri- ja liikuntapalvelujen kehittäminen
- Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen

E2: Nuoret korostavat, että Kainuussa tulisi tukea nuorten jatkuvan muutoksen sietämistä ja kehittää taitoja, kuten paineensietokykyä, ongelmanratkaisua, luovuutta ja sosiaalisia valmiuksia. Nuoret toivovat maakunnassa enemmän nuorille suunnattua toimintaa, kulttuuri- ja liikuntatapahtumia, jotta alue olisi houkuttelevampi ja helpottaisi tutustumista uusiin ihmisiin. Tapahtumista ja eri mahdollisuuksista tehokas ja hyvin kohdennettu tiedottaminen lisäisi nuorten aktiivista osallistumista.

Hyvinvoiva ja tasa-arvoinen Kainuu

Kulttuuri ja luovat alat

Strateginen tavoite 2029

Kainuun kulttuuri on elinvoimaista ja monialaista, ulottuen eri toimialoille. Kainuulainen kulttuuri on ainutlaatuista ja juurevaa, ja se on tunnustettu kansallisesti ja kansainvälisesti. Luovat alat ovat keskeisiä elinvoiman rakentajia, yhteistyö on vahvaa kulttuuritoimijoiden, kuntien ja yritysten välillä.

Kulttuuritoiminta lisää hyvinvointia ja elinvoimaa. Taide näkyy kaikilla elämänalueilla. Kulttuuritoiminta on saavutettavaa, ja se huomioi erityisesti lapset, nuoret ja seniorit. Tieto tarjonnasta saavuttaa hyvin kohdeyleisönsä. Kulttuuri toimii tärkeänä osana alueellista kehittämistä, ekologista kestävyyttä ja kulttuuriperintöä vahvistaen.

Kulttuuritapahtumat ylittävät valtakunnallisen uutiskynnyksen ja Kainuu profiloituu vastuullisen kulttuurituotannon veturiksi.

Toimenpidekokonaisuudet 2026–2029

- Kulttuurialan yhteistyön tiivistäminen
- Monialaisten kulttuuripalvelujen kehittäminen
- Kansainvälisten verkostojen luonti
- Vastuullisen kulttuurituotannon edistäminen
- Kulttuurin yhteismarkkinoinnin vahvistaminen
- Kulttuurihyvinvointi kainuulaisten voimavaraksi

Hyvinvoiva ja tasa-arvoinen Kainuu

Tasa-arvoinen aluekehittäminen

Strateginen tavoite 2029

Tasa-arvoinen Kainuu on paikka, jossa sukupuolten välinen tasapaino säilyy ja naisten sekä miesten työmahdollisuudet ovat yhtäläiset. Tavoitteena on monipuolinen ja kilpailukykyinen elinkeinorakenne, jossa etenkin naistenemmistöisiä aloja vahvistetaan ja segregatiota puretaan. Kainuu houkuttelee nuoria osaajia erityisesti positiivisella markkinoinnilla ja viestinnällä korostamalla alueen potentiaalia hyvän elämän paikkana, erityisesti nuorten naisten ja uskainuulaisten näkökulmasta. Edistetään asukkaiden ja toimijoiden yhdenvertaisia osallistamismahdollisuuksia päätöksentekoon ja kehittämiseen. Maakunta tarjoaa turvallisen ympäristön, toimivat julkiset palvelut ja mahdollisuuksia arvojen mukaiseen elämään, joka huomioi monipuolisesti arjen tarpeet. Kainuun muuttovoitto jatkuu ja maakunnan erityinen vetovoima on se, että Kainuussa on Suomen onnellisimmat lapset vuonna 2029. Kainuun sisäinen ilmapiiri on myönteistä ja kannustavaa.

Toimenpidekokonaisuudet 2026–2029

- Työllistymisen ja urakehityksen tukeminen
- Naisten työmahdollisuuksien lisääminen
- Nuorten uramahdollisuuksien kehittäminen
- Uusien muuttajien houkuttelu
- Tasa-arvoisten palvelujen varmistaminen
- Yhteisöllisten kasvunpolkujen vahvistaminen

E2: Nuorten osallisuutta aluekehittämisessä tulisi vahvistaa osallistavalla dialogilla, johon kutsutaan mukaan sekä paikallisia nuoria että kansainvälisiä opiskelijoita. Eri ohjelmia ja suunnitelmia laadittaessa on tärkeää varmistaa, että nuorilta saatu palaute ja kerätyt näkemykset huomioidaan valmistuvissa ohjelmissa. Nuorten äänen kuuleminen, ajatusten ja ideoiden esille tuominen maakunnallisessa päätöksenteossa ja kehittämistoimissa lisää heidän aktiivisuuttaan ja kiinnostustaan päätöksentekoon.

Läpileikkaava teema

Alueellinen, kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö

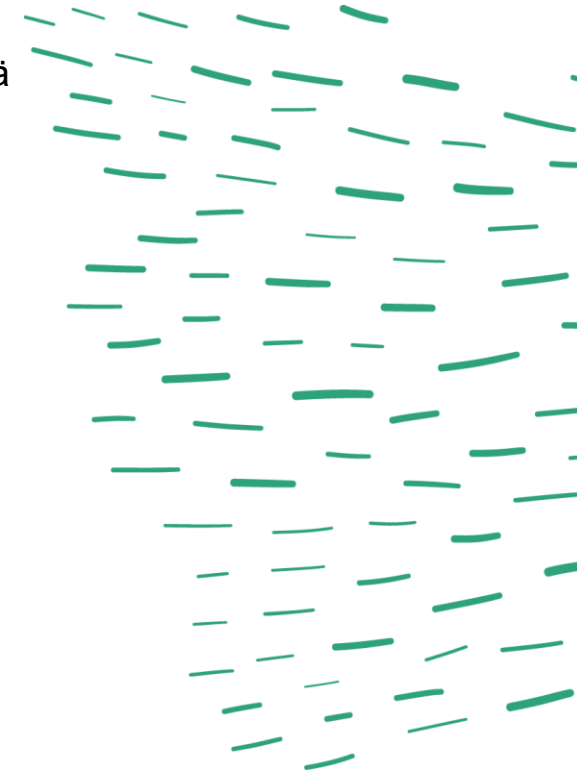
- **Alueellinen yhteistyö:** Pohjois-Suomen yhteistyöhön kuuluvat Lapin, Kainuun, Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnat. Yhteistyön tavoitteena on hyödyntää Pohjois-Suomen mahdollisuuksia taloudellisen kasvun, alueellisen elinvoiman, investointien, osaamisen kehittämisen ja työvoiman saatavuuden näkökulmista.
- **Kansainvälinen yhteistyö:** Kansainvälinen yhteistoiminta ja edunajaminen ovat keskeisiä keinoja Kainuun maakuntaohjelman tavoitteiden saavuttamisessa. Tämä yhteistyö edistää maakunnan elinvoimaa ja kilpailukykyä sekä kokonaisturvallisuutta.
- **Nuorten osallistuminen:** Maakunnan nuoria kannustetaan osallistumaan kansainväliseen yhteistyöhön, hankkeisiin ja vaihto-ohjelmiin. Tämä edistää nuorten aktiivista roolia maakunnan kehittämisessä.
- **Monipaikkainen työskentely:** Monipaikkaisen työskentelyn mahdollisuuksia parannetaan, ja kansainvälisten osaajien saamista ja asettautumista Kainuuseen tehostetaan. Tämä tukee alueen elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä.
- **Kestävä kehitys:** Erityistä huomiota kiinnitetään puhtaan ja digitaalisen siirtymän tavoitteisiin. Kainuun kansainvälistä saavutettavuutta ja investointipotentiaalia kehitetään, mikä tukee alueen kestävästä kasvusta ja kehityksestä.

E2: Nuoret kaipaavat lisää mahdollisuuksia ja tukea kansainvälisiin projekteihin ja nuorisovaihtoihin osallistumiseksi. He toivovat, että Kainuussa hyödynnettäisiin enemmän Erasmus+ ja European Solidarity Corps -ohjelmia.

Läpileikkaava teema

Maaseutu

- **Maaseudun elinvoiman säilyttäminen ja kehittäminen:** Tämä sisältää maatalouden sukupolvenvaihdosten ja investointien rahoituksen varmistamisen sekä toimivan järjestösektorin tukemisen
- **Kestävä elämisen edellytykset ja turvalliset yhteisöt:** Rajaseudun asuttuna pitäminen edellyttää kestäviä elämisen edellytyksiä, virkistysmahdollisuuksia ja turvallisia yhteisöjä
- **Toimiva liikenneinfrastruktuuri:** Maaseudun toimiva liikenneinfrastruktuuri mahdollistaa kestävät liikkumisratkaisut, monipaikkaisuuden, huoltovarmuuden ja elinkeinojen kannattavuuden
- **Nettiyhteyksien ja sähköntoimituksen varmistaminen:** Poikkeus- ja kriisitilanteissa nettiyhteydet ja sähköntoimitus on tärkeä varmistaa
- **Ympäristö- ja ilmastoviisas maatalous:** Luontokadon ehkäiseminen ja ilmastotavoitteisiin pääseminen edellyttävät ympäristö- ja ilmastoviisasta maataloutta sekä elävää, monipuolista ja uudistuvaa maaseutua

Maakuntaohjelman vaikuttavuus ja seuranta

- Maakuntaohjelman **toimenpiteiden ja tavoitteiden toteutumista seurataan vaikuttavuusindikaattorien ja tuotosindikaattorien avulla**. Vaikuttavuusindikaattorit ovat määrällisiä tilastollisia mittareita. Tuotosindikaattorit ovat laadullisia ja liittyvät maakuntaohjelman teemakokonaisuuksien sanalliseen seurantaan ja toteuman arviointiin.
- Jokaista maakuntaohjelman kolmea pääkokonaisuutta, 1. Osaava ja ilmastoviisas kestävä kasvun ja kansainvälistymisen Kainuu, 2. Turvallinen, saavutettava ja vetovoimainen Kainuu ja 3. Hyvinvoiva ja tasa-arvoinen Kainuu, seurataan kutakin oman vaikuttavuusindikaattoritaulukon kautta. Tulevina vuosina laadittavat maakunnan **tilanne- ja kehityskuvat muodostavat osan maakuntaohjelman seuranta**.
- Seurattavat **indikaattorit ja niiden tavoitetasot tullaan asettamaan vuosille 2029 ja 2045**. Tavoitteiden toteutumisen seurantaindikaattoreita ja niiden tasojen määrittelyä täydennetään ohjelmaprosessin edetessä.
- **Aluetalouden ja kärkitoimialojen kehittymistä ja toiminnan tuloksellisuutta seurataan yleisten aluetalouselukujen avulla**. Kainuun maakuntaohjelman 2026–2029 ja sen toteutuksen seurannasta vastaa **Kainuun ennakointi- ja seurantaryhmä**.

SOVA-ryhmältä

Vaikutusten arviointi tukee Kainuun kriittisten menestystekijöiden tunnistamista niin vuoden 2029 tavoitteisiin kuin vuoden 2045 tavoitteisiin pääsemisessä. Kainuun 2045 vision toteutuminen vaatii maakuntaohjelman toimenpiteiltä mm. muuttovoiton kasvua, ympäristön tilan ja ilmastovastuullisuuden paranemista, matkailun ja monipaikkaisuuden kasvua sekä älykkäiden toimintamallien kehittämistä.

Kainuun SOVA-ryhmä on käsitellyt kokouksessaan 29.1.2025 Kainuun maakuntasuunnitelman 2045 tavoitteita sekä tavoitteiden toteutumisen mittareita. Keskusteluissa nousi esille pohdintoja mm. seuraavista aiheista:

- Monipaikkaisuuden ja etätyön mittaaminen
- Ennaltaehkäisevän työn mittaaminen sekä järjestötoiminnan ja järjestöjen merkitys ennaltaehkäisevässä työssä.
- Kehys-Kainuun ja itärajan läheisten kuntien kehitys sekä polarisaation ehkäiseminen
- Digitaalisen siirtymän mittaaminen
- Luonnon monimuotoisuuden mittaaminen
- Saavutettavuuden mittaaminen
- Samassa kokouksessa on käsitelty Kainuun maakuntaohjelman 2026-2029 kehittämisteemojen vastuuvastuunvalmistelijoille laadittua ohjetta vaikutusten arviointiin.

Missä ohjelma- asiakirjat ja taustamateriaalit

- Maakuntasuunnitelma 2045 ja maakuntaohjelma 2026-2029 (luonnokset) sekä muu materiaali, joka sisältyy niihin löytyvät Kainuun liiton verkkosivulta: https://kainuunliitto.fi/palaute_maakuntaohjelmasta/
- Maakuntasuunnitelman ja –ohjelman laatimisen prosessi: <https://kainuunliitto.fi/elinkeinot-ja-aluekehitys/kainuu-ohjelma-topsu/maakuntasuunnitelman-ja-ohjelman-valmisteluprosessi/>
- Lausuntopyyntö ja lausunnon jättäminen lausuntopalvelu.fi –palvelussa: <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=e81ea1f4-dcc7-47fd-831a-3dde77910189>

KAINUU

Kiitos!

Paula Karppinen
Kainuun liitto www.kainuunliitto.fi
+358 44 710 0867
paula.karppinen@kainuunliitto.fi

KAI

NUUN

UUN

KAINUU

